Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Syvende Afdeling)

14. december 2017*

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i civile sager – forordning (EF) nr. 805/2004 – anvendelsesområde – europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument for ubestridte krav – eksekutionsgrundlag, der kan attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument – afgørelse om sagsomkostningerne i en dom, som ikke vedrører et ubestridt krav – ikke omfattet«

I sag C-66/17,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (retten i første instans for Poznań-Grunwald og Jeżyce med sæde i Poznań, Polen) ved afgørelse af 31. januar 2017, indgået til Domstolen den 7. februar 2017, i sagen

Grzegorz Chudaś,

Irena Chudaś

mod

DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft,

har

DOMSTOLEN (Syvende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, A. Rosas, og dommerne C. Toader (refererende dommer) og A. Prechal,

generaladvokat: Y. Bot,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,

– Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og A. Stobiecka-Kuik, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

* Processprog: polsk.

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4, nr. 1), og artikel 7 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 805/2004 af 21. april 2004 om indførelse af et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument for ubestridte krav (EUT 2004, L 143, s. 15).

2 Anmodningen er blevet indgivet under en sag mellem Grzegorz Chudaś og Irena Chudaś på den ene side og DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft på den anden side vedrørende en anmodning om attestering som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument af en afgørelse om sagsomkostninger i en dom, som ikke vedrører et ubestridt krav.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Fjerde til syvende betragtning til forordning nr. 805/2004 er affattet således:

»(4) Den 30. november 2000 vedtog Rådet et program med foranstaltninger med henblik på gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område [(EFT 2001, C 12, s. 1)]. I programmet anføres under første etape afskaffelse af eksekvaturproceduren, dvs. indførelse af et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument for ubestridte krav.

(5) Begrebet »ubestridte krav« bør dække alle situationer, hvor en kreditor, når debitor påviseligt ikke har gjort indsigelse mod arten eller omfanget af et pengekrav, har opnået enten en retsafgørelse over den pågældende debitor eller et eksigibelt dokument, der forudsætter debitors udtrykkelige samtykke, enten i form af et retsforlig eller et officielt bekræftet dokument.

(6) Den manglende indsigelse fra debitors side som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra b), kan antage form af, at debitor udebliver fra et retsmøde eller ikke efterkommer en opfordring fra retten til skriftligt at tilkendegive, at han agter at tage til genmæle.

(7) Denne forordning bør finde anvendelse på retsafgørelser, retsforlig og officielt bekræftede dokumenter vedrørende ubestridte krav og på afgørelser truffet efter anfægtelse af retsafgørelser, retsforlig og officielt bekræftede dokumenter, der er attesteret som europæiske tvangsfuldbyrdelsesdokumenter.«

4 Forordningens artikel 2 med overskriften »Anvendelsesområde« bestemmer i stk. 1 følgende:

»Denne forordning finder anvendelse på det civil- og handelsretlige område, uanset domsmyndighedens art. Den omfatter i særdeleshed ikke spørgsmål vedrørende skat, told eller administrative anliggender eller statens ansvar for handlinger og undladelser under udøvelse af statsmagt (»acta jure imperii«).«

5 Denne forordnings artikel 3, der har overskriften »Eksekutionsgrundlag, der kan attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument«, bestemmer i stk. 1, litra b):

»Denne forordning finder anvendelse på retsafgørelser, retsforlig og officielt bekræftede dokumenter vedrørende ubestridte krav.

Et krav anses for ubestridt, hvis:

[…]

b) debitor aldrig har gjort indsigelse mod kravet under retssagen ved at foretage de relevante processuelle handlinger i henhold til domsstatens lovgivning […]«

6 Samme forordnings artikel 4 har følgende ordlyd:

»I denne forordning forstås ved:

1) »retsafgørelse«: enhver afgørelse truffet af en ret i en medlemsstat, uanset hvordan den betegnes, såsom dom, kendelse eller fuldbyrdelsesordre, herunder fastsættelse af sagsomkostninger, som foretages af en embedsmand ved retten

2) »krav«: et krav på betaling af et bestemt pengebeløb, som enten allerede er forfaldent, eller hvis forfaldsdato er angivet i retsafgørelsen, retsforliget eller det officielt bekræftede dokument

[…]«

7 Under overskriften »Betingelser for attestering som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument« bestemmer artikel 6 forordning nr. 805/2004 følgende i stk. 1, litra a):

»En retsafgørelse om et ubestridt krav, der er truffet i en medlemsstat, attesteres efter anmodning, der til enhver tid kan indgives til den behandlende ret, som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument:

a) hvis den er eksigibel i domsstaten«.

8 Forordningens artikel 7 med overskriften »Sagsomkostninger« har følgende ordlyd:

»Når en retsafgørelse omfatter en eksigibel afgørelse om sagsomkostninger inklusive rentesatser, attesteres den også som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument for så vidt angår sagsomkostningerne, medmindre debitor under retssagen specifikt har gjort indsigelse mod at skulle afholde disse omkostninger i overensstemmelse med domsstatens lovgivning.«

9 Forordningens artikel 16 med overskriften »Behørig underretning af debitor om kravet« bestemmer:

»For at sikre, at debitor er blevet behørigt underrettet om kravet, skal det indledende processkrift eller et tilsvarende dokument have indeholdt oplysning om:

[…]

b) kravets størrelse

[…]«

10 Under kapitel VII i forordning nr. 805/2004, som har overskriften »Forholdet til andre fællesskabsinstrumenter«, bestemmer forordningens artikel 27, som selv har overskriften »Forholdet til forordning (EF) nr. 44/2001«, følgende:

»Denne forordning berører ikke muligheden for at anmode om anerkendelse og fuldbyrdelse efter [Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001, L 12, s. 1)] af en retsafgørelse, et retsforlig eller et officielt bekræftet dokument vedrørende et ubestridt krav.«

Polsk ret

11 I henhold til artikel 189 i ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (civil retsplejelov) af 17. november 1964 (konsolideret udgave, Dz. U. nr. 43, pos. 296), som ændret (Dz. U. af 2016, pos. 1822) (herefter »retsplejeloven«), kan sagsøgeren begære rettens konstatering af, om et retsforhold eller en rettighed foreligger eller ej, hvis han har en retlig interesse i det.

12 I henhold til retsplejelovens artikel 108, stk. 1, skal der træffes afgørelse om sagsomkostningerne i enhver afgørelse, som afslutter sagen i den pågældende instans.

13 Ifølge retsplejelovens artikel 339 og 340 afsiger retten en udeblivelsesdom, såfremt sagsøgte ikke giver møde i retsmødet og heller ikke har afgivet mundtlig eller skriftlig udtalelse i sagen. I henhold til retsplejelovens artikel 343 forkyndes udeblivelsesdomme af retten for begge parter sammen med en ankevejledning. Ifølge retsplejelovens artikel 344, stk. 1, kan sagsøgte, mod hvem der er afsagt udeblivelsesdom, appellere dommen inden for to uger fra forkyndelsen af udeblivelsesdommen for ham. I henhold til retsplejelovens artikel 394, stk. 1, nr. 9, og artikel 394, stk. 2, kan en part inden for en uge kære afgørelser afsagt af retten i første instans, som omhandler betalingen af sagsomkostningerne og fastlæggelse af principperne for fordelingen af omkostningen mellem parterne, til retten i anden instans, medmindre der iværksættes appel af afgørelsen om realiteten.

14 I henhold til retsplejelovens artikel 795^1 udsteder den påkendende ret efter anmodning fra kreditor en attest for afgørelsen som europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, såfremt betingelserne i forordning nr. 805/2004 er opfyldt.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

15 Da Grzegorz og Irena Chudaś havde anlagt sag ved Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (retten i første instans for Poznań-Grunwald og Jeżyce med sæde i Poznań, Polen) med påstand om, at det blev fastslået, at de havde erhvervet ejendomsretten til et motorkøretøj, opfordrede retten DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft med hjemsted i Oberursel (Tyskland) til at intervenere i sagen som sagsøgt.

16 En kopi af stævningen ledsaget af en oversættelse til tysk og indkaldelsen til retsmødet den 18. maj 2016 blev meddelt DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft pr. post den 30. marts 2016, idet sidstnævnte havde mulighed for at fremsætte sine bemærkninger inden 30 dage. Selskabet indgav ingen bemærkninger og gav heller ikke møde i retsmødet.

17 Under disse omstændigheder afsagde Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (retten i første instans for Poznań-Grunwald og Jeżyce med sæde i Poznań) en udeblivelsesdom den 18. maj 2016, hvorved denne ret fastslog, at Grzegorz og Irena Chudaś havde opnået ejendomsretten til det pågældende køretøj, og følgelig blev DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft dømt til at betale sagsomkostninger til dem for et beløb på 3 900 PLN (ca. 921 EUR).

18 Den 4. juli 2016 blev en kopi af denne dom – oversat til tysk – meddelt pr. post til DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft på selskabets hjemsted, med angivelse af muligheden for at appellere dommen inden for en frist på to uger og muligheden for at indgive en klage vedrørende sagsomkostningerne inden for en uge.

19 Da DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft ikke iværksatte appel til prøvelse af dommen af 18. maj 2016, blev denne endelig den 19. juli 2016.

20 Den 11. oktober 2016 anlagde Grzegorz og Irena Chudaś hovedsagen med henblik på at opnå attestering som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument af den del af dommen af 18. maj 2016, som vedrører sagsomkostningerne.

21 Den forelæggende ret er i det væsentlige i tvivl om, hvorvidt et sådant krav er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 805/2004.

22 Denne ret har i denne forbindelse anført, at det kan udledes af en ordlydsfortolkning af artikel 7 i forordning nr. 805/2004 og navnlig anvendelsen af ordet »også«, at en attest som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument kun kan meddeles for så vidt angår sagsomkostninger, når afgørelsen om realiteten vedrører et ubestridt krav og selv kan attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument.

23 Det kan derimod ifølge den forelæggende ret ikke udelukkes, at en teleologisk analyse af bestemmelserne i forordning nr. 805/2004 vil føre til at fastslå, at afgørelser vedrørende sagsomkostninger kan udgøre afgørelser vedrørende ubestridte krav, som kan attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument i henhold til nævnte forordning.

24 Under disse omstændigheder har Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (retten i første instans for Poznań-Grunwald og Jeżyce med sæde i Poznań) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 4, nr. 1), sammenholdt med artikel 7 i […] forordning […] nr. 805/2004 […] fortolkes således, at attesten som europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument kan udstedes for en afgørelse om godtgørelse af sagsomkostninger, som er indeholdt i en dom om konstatering af en rettighed?«

Om det præjudicielle spørgsmål

25 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4, nr. 1), og artikel 7 forordning nr. 805/2004 skal fortolkes således, at en eksigibel afgørelse om sagsomkostninger, som er indeholdt i en dom, der ikke vedrører et ubestridt krav, kan attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument.

26 Den forelæggende ret ønsker oplyst, om tvisten i hovedsagen henhører under anvendelsesområdet for denne forordning, for så vidt som den afgørelse, som Grzegorz og Irena Chudaś anmoder om attestering af som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, alene omfatter den del, der vedrører sagsomkostningerne, af en dom, der selv på grund af sit hovedformål, nemlig fastslåelsen af en ejendomsret, ikke er eksigibel og således ikke henhører under anvendelsesområdet for den pågældende forordning.

27 Det materielle anvendelsesområde for forordning nr. 805/2004 følger af bl.a. bestemmelserne i forordningens artikel 2, stk. 1, og artikel 3, stk. 1, sammenholdt med artikel 4, nr. 2), hvorefter forordningen finder anvendelse på det civil- og handelsretlige område, på retsafgørelser, retsforlig og

officielt bekræftede dokumenter vedrørende ubestridte krav, idet disse sidstnævnte defineres som krav på betaling af et bestemt pengebeløb, som enten allerede er forfaldent, eller hvis forfaldsdato er angivet i retsafgørelsen, retsforliget eller det officielt bekræftede dokument.

28 For at en afgørelse kan attesteres i henhold til nævnte forordnings artikel 6 som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, skal det vedrøre et ubestridt krav og opfylde visse betingelser, som er fastsat i denne artikel. En af betingelserne for attestering er den, der er fastsat i nævnte bestemmelses stk. 1, litra a), nemlig betingelsen om, at retsafgørelsen skal være eksigibel i henhold til domsstatens lovgivning.

29 Med hensyn til sagsomkostningerne fastsætter forordning nr. 805/2004 særlige bestemmelser. I henhold til forordningens artikel 7 attesteres en retsafgørelse, når den omfatter en eksigibel afgørelse om sagsomkostninger, også som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument for så vidt angår sagsomkostningerne, medmindre debitor under retssagen specifikt har gjort indsigelse mod at skulle afholde disse omkostninger i overensstemmelse med domsstatens lovgivning.

30 Det fremgår af ordlyden af denne bestemmelse, som det med rette er blevet påpeget af den polske regering og Europa-Kommissionen, at en afgørelse om sagsomkostninger ikke anses for en selvstændig afgørelse inden for rammerne af forordning nr. 805/2004, for så vidt som den alene finder anvendelse på sådanne omkostninger, når de indgår accessorisk i en hovedafgørelse. Anvendelsen af ordet »også« i ordlyden af forordningens artikel 7 indikerer således, at en »eksigibel afgørelse om sagsomkostninger« kun attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, hvis hovedafgørelsen i overensstemmelse med forordningens formål vedrører et ubestridt krav.

31 Denne konklusion kan ikke drages i tvivl ved bestemmelserne i artikel 4 i forordning nr. 805/2004 med overskriften »Definitioner«. I denne henseende er det korrekt dels, at forordningens artikel 4, nr. 1), definerer en »retsafgørelse«, således at den omfatter enhver afgørelse truffet af en ret i en medlemsstat, herunder »fastsættelse af sagsomkostninger, som foretages af en embedsmand ved retten«. Dels udgør en eksigibel afgørelse om sagsomkostninger i princippet et »krav« i den forstand, hvori dette begreb er defineret i forordningens artikel 4, nr. 2).

32 Som det imidlertid fremgår af denne doms præmis 29, kan en afgørelse om størrelsen af sådanne omkostninger i medfør af de særlige bestemmelser vedrørende sagsomkostninger, der er fastsat i artikel 7 i forordning nr. 805/2004, ikke attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument uafhængigt af en hovedafgørelse om et ubestridt krav. I det omfang, afgørelsen om sagsomkostningerne er uløseligt forbundet med udfaldet af hovedsøgsmålet, som alene kan begrunde attestering af en retsafgørelse som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, kan definitionerne i forordningens artikel 4 ikke have betydning for selve anvendelsen af denne forordning.

33 For så vidt som den forelæggende ret har rejst spørgsmålet, om de formål, der forfølges med forordning nr. 805/2004, kan føre til en anden konklusion, skal det bemærkes, at hovedformålet med dette instrument i overensstemmelse med forordningens artikel 1 er at indføre et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument for ubestridte krav for gennem fastsættelse af mindstestandarder at tillade fri bevægelighed for retsafgørelser, retsforlig og officielt bekræftede dokumenter overalt i medlemsstaterne uden nogen mellemliggende procedure i fuldbyrdelsesstaten forud for anerkendelsen og fuldbyrdelsen. I betragtning af, at betingelserne for den undtagelsesordning fra den fælles ordning for anerkendelse af domme, som er indført ved denne forordning, skal fortolkes snævert (jf. i denne retning dom af 15.3.2012, G, C-292/10, EU:C:2012:142, præmis 64), kan dette formål imidlertid ikke rejse tvivl ved den fortolkning af forordningens anvendelsesområde, som følger af ordlyden af forordningens artikel 7.

34 I den foreliggende sag fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at hovedsøgsmålet i hovedsagen vedrørte en anmodning om, at det blev fastslået, at sagsøgerne havde en ret til en løsøregenstand, nemlig et bestemt køretøj, og ikke et ubestridt krav. Da et sådant søgsmål ikke er omfattet af forordning nr. 805/2004, kan en afgørelse om sagsomkostninger i forbindelse med dette søgsmål heller ikke attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument i henhold til denne forordning.

35 Henset til samtlige ovenstående bemærkninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 4, nr. 1), og artikel 7 i forordning nr. 805/2004 skal fortolkes således, at en eksigibel afgørelse om sagsomkostninger, som er indeholdt i en dom, der ikke vedrører et ubestridt krav, ikke kan attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument.

Sagsomkostninger

36 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Syvende Afdeling) for ret:

Artikel 4, nr. 1), og artikel 7 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 805/2004 af 21. april 2004 om indførelse af et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument for ubestridte krav skal fortolkes således, at en eksigibel afgørelse om sagsomkostninger, som er indeholdt i en dom, der ikke vedrører et ubestridt krav, ikke kan attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument.

Underskrifter